

Een dag mee met het opruimen van bijplaatsingen

Tekst en beeld: **Tara Super**

De gemeente Utrecht heeft een aparte ploeg die dagelijks bijplaatsingen opruimt. Hoe verloopt dat in de praktijk? Ik liep een dag mee met Stacey, een van de medewerkers die dit dag in, dag uit verzorgt.

Dozen, zakken en meubels die naast de ondergrondse container worden gezet: bijplaatsingen zijn een terugkerend probleem in vrijwel elke Nederlandse stad. Ze ontsieren het straatbeeld, trekken ongedierte aan en zorgen voor extra kosten voor de gemeente. Het opruimen van dit afval is belangrijk werk.

Vaste route

Op donderdagochtend om iets over zeven starten Stacey en ik de ronde door Utrecht-Oost en Noord-oost. Vandaag moeten er 101 ondergrondse containers gecontroleerd worden. Op de tablet in de cabine staat de route aangegeven. “Soms werk ik

op meldingen, maar meestal doe ik vaste routes in mijn wijk,” aldus Stacey.

De wijk ziet er opvallend schoon uit. Volgens Stacey komt dat doordat het donderdag is. “In het begin van de week is het drukker, na het weekend is er meer afval. Nu valt het mee.” Hij kent zijn route goed en weet precies welke containers vaak problemen geven. “Sommige plekken blijven altijd netjes, andere hebben bijna elke dag iets staan. Dat leer je vanzelf.”

Vaste routes helpen om de stad schoner te houden. “Doordat je steeds in hetzelfde gebied werkt, voel je je verantwoordelijk voor je wijk. Je weet waar je op moet letten en je houdt het beter bij.”

Als je elke dag ergens anders rijdt, verdwijnt dat gevoel sneller omdat je denkt dat iemand anders het wel regelt.

Menselijke kant

Contact met bewoners hoort bij de baan. “De meeste mensen zijn positief,” vertelt Stacey. “Ze herkennen me en zijn blij dat het afval wordt opgeruimd.” Soms is er ook kritiek, vaak gericht op ‘de gemeente’. “Dat komt meer door het uniform. Het is niet persoonlijk.”

De gemeente biedt trainingen aan over omgaan met bewoners en lastige situaties. “Daar leer je hoe je rustig blijft en professioneel reageert. Dat helpt echt.” Stacey benadrukt dat de werksfeer goed is. “De gemeente is een fijne werkgever. Veiligheid wordt serieus genomen, er is goed materieel en de collega’s zijn prettig om mee te werken.”

Technologie en veiligheid

In de cabine ligt een tablet waarmee Stacey zijn werk registreert. De route, meldingen en status van elke container worden via GPS gevolgd. “Het systeem werkt goed,” zegt hij. “Je tikt aan of er iets staat of niet, en het wordt automatisch opgeslagen.” Oudere collega’s moesten wennen aan de digitalisering, maar volgens Stacey werkt het prettig en efficiënt.

De gemeente let goed op arbeidsomstandigheden. Kleinere bakwagens voorkomen dat medewerkers spullen te hoog hoeven tillen, en werkkleding, schoenen en handschoenen worden standaard verschaft. Daarnaast mogen bepaalde soorten afval niet worden meegenomen: matrassen vanwege hygiëne, elektrische apparaten vanwege veiligheid, en chemisch afval vanwege veiligheid en milieuregels. “Daar maak ik dan een aparte melding van,” legt Stacey uit. “Dan komt er een andere ploeg om het op te halen.”

Wat er naast containers belandt

De meeste bijplaatsingen bestaan uit karton. “Dat zien we veel,” zegt Stacey. “Mensen nemen niet de moeite om het kleiner te maken.” Ook afvalzakken, meubels en koelkasten komen veel voor. “Je komt van alles tegen, maar de meeste dagen zijn voorspelbaar.” Het gekste dat Stacey ooit tegenkwam? “Een keer lag er een zak met slachtafval bij een container — de kop en poten van een varken, midden in de stad nog wel! Dat vergeet je niet snel.” Hij wijst op het dilemma van zijn werk: “Je wilt alles netjes opruimen en schoonhouden, maar als je te snel bent dan blijven mensen het dumpen. Wij zijn sneller dan de grofvuildienst, dus sommige mensen denken: ik zet het naast de container neer, dan

is het zo weg. En dat klopt nog ook.”

De gemeente plaatst op verschillende locaties stickers op containers, en in sommige buurten zijn afvalcoaches actief. Ook zijn er bewoners die een container adopteren en zo de verantwoordelijkheid dragen. Dat helpt, maar het probleem verdwijnt niet. “Het gaat uiteindelijk om gedrag,” zegt Stacey. “Mensen moeten begrijpen waarom het belangrijk is om afval niet op straat te gooien.”

Een stabiel, betekenisvol beroep

Stacey vindt het prettig dat hij vaste routes rijdt, en dat hij vrijheid heeft om zelf rond te rijden met zijn bakwagen. Hoewel elke dag vergelijkbaar is, brengt het werk ook afwisseling. De omstandigheden verschillen per wijk: sommige woonwijken hebben zelden bijplaatsingen, andere dagelijks dozen en zakken. Ook de periode van het jaar maakt verschil. “Rond de feestdagen is er altijd een piek, en in de zomervakantie is het rustiger,” vertelt Stacey. Hij is blij met zijn werk bij gemeente Utrecht. “Ik ben van plan om bij de gemeente te blijven. Misschien kan ik later voorman worden of chauffeur van een grotere wagen.” Voor hem is het werk niet alleen praktisch, maar ook maatschappelijk waardevol. “Zonder ons wordt het snel een rommel. Je ziet direct wat je doet: de straat is weer schoon.”

Het aanpakken van bijplaatsingen

Kun je bijplaatsingen verminderen door containers vaker te legen of meer bij te plaatsen? Volgens Stacey helpt dat maar beperkt. “Je kunt veel containers plaatsen, maar als mensen hun gedrag niet veranderen, blijft het probleem bestaan.” Hij noemt gemakzucht als belangrijkste oorzaak. “Het is makkelijk om iets gewoon neer te zetten. Zeker als je weet dat het snel wordt weggehaald. Zolang dat zo blijft, is er werk voor ons.”

De gemeente verzamelt via het tabletsysteem data over bij welke container iets stond. Daarmee wordt inzichtelijk waar de problemen het grootst zijn, maar het zegt weinig over waarom mensen afval bijplaatsen. “Daar ligt nog een uitdaging,” zegt Stacey. “Je moet weten waarom mensen doen wat ze doen, anders verandert er weinig.”

Een onzichtbare schakel in de stad

Na een dag meerijden valt mij vooral op hoe georganiseerd en systematisch het werk is. Er zijn vaste routes, duidelijke protocollen en een strak tempo. Het is belangrijk werk, en toch is het een beroep dat bijna onzichtbaar blijft. Pas als er niet meer wordt opgeruimd, merken mensen hoe belangrijk het werk is dat Stacey en zijn collega’s dagelijks uitvoeren.

